

การวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

A Factor Analysis on Leadership Skills of School Administrators under Sakon Nakhon
Primary Educational Service Area Office 2

จิราภรณ์ แสนคำ¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์² ดร.ผกาพรรณ วะนนานาม³
Jiraporn Saenkham¹ Asst. Prof. Dr.Ploenpit Thummarat² Dr.Pakapan Wananam³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและ 3) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและยืนยันองค์ประกอบ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้ทรงคุณวุฒิจำแนก 12 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และตอนที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 386 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 104 คน และครูผู้สอนจำนวน 282 คน โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.40 – 0.83 และได้ค่าความมั่นคงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.97 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติอ้างอิง ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีองค์ประกอบหลัก 5 และองค์ประกอบย่อย 18 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ทักษะการสื่อสาร ประกอบด้วย 1) การรับฟัง 2) การสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยี 3) ความชัดเจนในการสื่อสาร และ 4) การให้ข้อเสนอแนะ องค์ประกอบที่ 2 ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) ความคิดริเริ่ม 2) ความคิดยืดหยุ่น 3) ความคิดคล่องแคล่ว และ 4) ความคิดละเอียดลออ องค์ประกอบที่ 3 ทักษะวิสัยทัศน์ ประกอบด้วย 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) การสื่อสารวิสัยทัศน์ และ 3) การสร้างแรงบันดาลใจ องค์ประกอบที่ 4 ทักษะการสร้างทีมงาน ประกอบด้วย 1) ทักษะการมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบ ทักษะภาวะผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษา

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²Lecturer Master of Education Program and Doctor of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

³อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³Lecturer in the Faculty of Education Sakon Nakhon Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: จิราภรณ์ แสนคำ, foreversaenkham@gmail.com

รับเมื่อ 22 มีนาคม 2567 แก้ไข 22 พฤษภาคม 2567 ตอบรับ 24 พฤษภาคม 2567

2) ทักษะการจัดระบบและโครงสร้างในทีม 3) ทักษะการตั้งเป้าหมาย และ 4) ทักษะการจัดการความขัดแย้ง องค์ประกอบที่ 5 ทักษะการแก้ปัญหา ประกอบด้วย 1) การคิดเชิงวิเคราะห์ 2) การร่วมมือกัน และ 3) การตัดสินใจ

2. ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ทักษะการสื่อสาร รองลงมา คือ ทักษะการสร้างทีมงาน ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะวิสัยทัศน์ และทักษะการแก้ปัญหา ตามลำดับ

3. การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยได้ค่าวัดความสอดคล้อง คือ $\chi^2 = 31.453$, $(\chi^2/df) = 1.015$, $df = 31$, $p\text{-value} = 0.444$, $TLI = 1.000$, $CFI = 1.000$, $RMSEA = 0.006$ และ $SRMR = 0.009$ โดยมีค่าของน้ำหนักองค์ประกอบเป็นปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกองค์ประกอบ และมีค่าอยู่ระหว่าง 0.45 ถึง 1.06 เรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย ดังนี้ ทักษะการสร้างทีมงาน (1.06) ทักษะวิสัยทัศน์ (0.90) ทักษะการแก้ปัญหา (0.48) ทักษะการสื่อสาร (0.46) และทักษะความคิดสร้างสรรค์ (0.45)

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) examine the components of school administrators' leadership skills, 2) investigate school administrators' leadership skills and 3) analyze the confirmatory factor analysis of school administrators' leadership skills under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office Area 2. This research was divided into two steps: Step 1 involved examining and confirming the components of school administrators' leadership skills by interviewing 12 scholars selected through purposive sampling. This process aimed to obtain key components and sub-components of school administrators' leadership skills under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2. The collected data was analyzed using content analysis. Step 2 utilized a sample of 386 participants, comprising 104 school administrators and 282 teachers from schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2, in the academic year 2023. Participants were selected through multi – stage random sampling. The research instrument consisted of a set of questionnaires using a 5 – level rating scale, with the discriminative power ranging from 0.40 to 0.83 and the reliability of 0.97. The descriptive and reference statistics were calculated using the statistical software packages for basic statistical analysis and confirmatory factor analysis.

The research results found that:

1. The components of school administrators' leadership skills consisted of five key components and 18 sub-components as follows: Component 1: Communication Skills included 1) listening, 2) utilizing technology for communication purposes, 3) clear communication, and 4) providing suggestions; Component 2: Creative Thinking Skills comprised 1) Originality, 2) Flexibility, 3) Fluency, and 4) Elaboration; Component 3 Vision Skills included 1) creating visions, 2) communicating visions, and 3) inspiring others. Component 4 Team Building Skills involved 1) participation skills, 2) team system and structure skills, 3) goal setting skills, and 4) conflict management skills; Component 5 Problem – Solving Skills comprised 1) analytical thinking, 2) collaboration, and 3) decision-making.

2. The school administrators' leadership skills were overall at the highest level. When considering each component, the component with the highest mean value was communication skills (4.60), followed by team building skills (4.56), creative thinking skills (4.50), vision skills (4.50), and problem-solving skills (4.48), respectively.

3. The school administrators' leadership skills were consistent with the empirical data as demonstrated by the following fit measures: $\chi^2 = 31.453$, $(\chi^2/df) = 1.015$, $df = 31$, $p\text{-value} = 0.444$, $TLI = 1.000$, $CFI = 1.000$, $RMSEA = 0.006$ and $SRMR = 0.009$. The value of the component weights was positive at the .01 level of significance of all components, with values between 0.45 and 1.06, ranking from high to low values as follows: team-building skills (1.06), vision skills (0.90), problem-solving skills (0.48), communication skills (0.46), and creative thinking skills. (0.45).

Keywords: Factor Analysis, Leadership Skills, School Administrators

ภูมิหลัง

การบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการบริหารจัดการให้ประสบผลสำเร็จ อีกทั้งยังต้องอาศัยความรู้ ความสามารถในการเป็นผู้นำบริหารงานเพื่อประสานงาน และคัดเลือกบุคคลให้เหมาะกับงาน และต้องรู้จักวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยผู้ร่วมงานเกิดความพึงพอใจและเกิดการร่วมมือจากผู้ร่วมงานอย่างเต็มที่ ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ทักษะภาวะผู้นำเพื่อให้ผู้ร่วมงานยอมรับเป้าหมายและมองเห็นความสำคัญของเป้าหมาย (อรสา มาสิงห์, 2560, หน้า 2 – 3) ทักษะการทำงาน และการบริหารงาน ในด้านความเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 2 ทักษะใหญ่ ๆ ได้แก่ ทักษะการเป็นผู้นำที่ดี และทักษะผู้นำแห่งอนาคตเพื่อให้เกิดการร่วมมือกันดำเนินงานอย่างเต็มใจ และเต็มที่ บุคลากรคาดหวังจะได้รับความมั่นใจว่าอนาคตขององค์กรมีความมั่นคงมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับทักษะความเป็นผู้นำที่ได้นำเสนอแนวทางในการเพิ่มพูนทักษะอีกทางเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแห่งอนาคต ให้เกิดมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อการบริหารงานและช่วยส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลภายในองค์กรผู้ได้บังคับบัญชาเกิดความเชื่อถือ เชื่อมมั่น เชื่อฟัง ความสุข ความสามัคคี ความสำเร็จต่อการพัฒนาองค์กรได้อย่างยั่งยืน (พัลลภ อุ่นกาส, 2565, หน้า 466)

ทักษะภาวะผู้นำ (Leadership Skills) เป็นกระบวนการใช้ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และการบริหารงาน การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำช่วยให้ผู้นำมีความเข้าใจในประสบการณ์และเข้าใจคุณค่าของความเป็นผู้นำในตัวเองสำหรับทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานั้น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีทักษะในการปฏิบัติงาน และมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (ฐนพร จันทร์มัน, 2564, หน้า 206) การกำหนดองค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องใช้เทคนิคในการกำหนดโดยการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อลดจำนวนตัวแปรให้ได้องค์ประกอบที่มีความเหมาะสม การวิเคราะห์องค์ประกอบถือเป็นเทคนิควิธีทางสถิติที่จะจับกลุ่มหรือรวมกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มเดียวกัน (สิริการย์ ไตรภพพนพัฒน์, 2561, หน้า 40)

ในปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้กำหนดแนวทางเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และจุดเน้น และให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร โดยในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษานั้นมุ่งเน้นทักษะภาวะผู้นำ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, 2565, หน้า 1 – 31) ด้วยข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ทักษะภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์

องค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตลอดจนหาแนวทางพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อที่จะได้มีการนำข้อมูลสารสนเทศนี้ไปใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพสูงสุดและเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

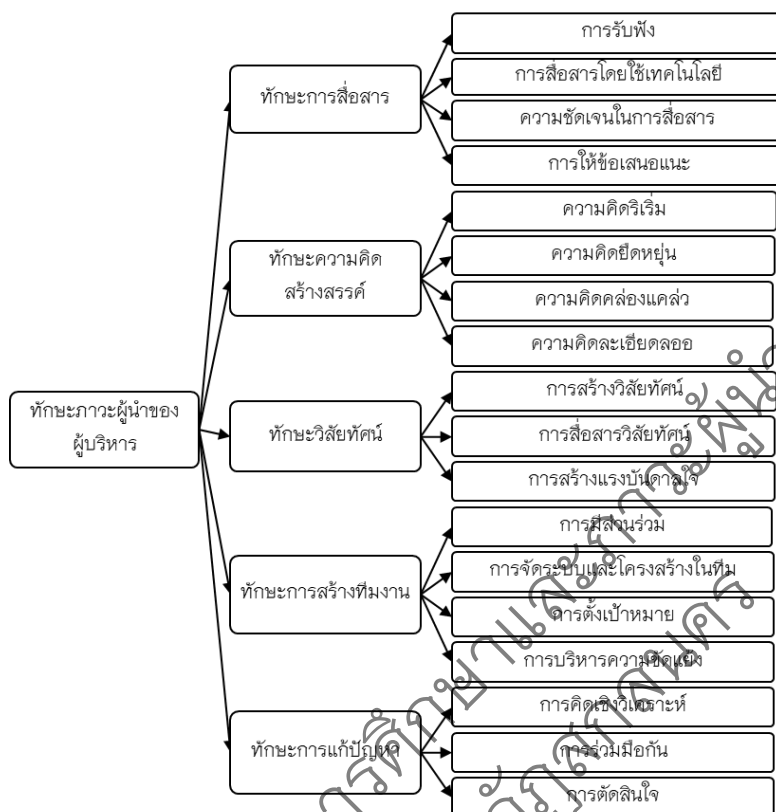
คำถามการวิจัย

1. ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 อยู่ในระดับใด
3. โมเดลองค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
3. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3,321 คน จาก 255 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 188 คน ครูผู้สอน จำนวน 3,148 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 386 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 104 คน และครูผู้สอน จำนวน 282 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การวิเคราะห์สถิติขั้นสูง (Comrey & Lee, 1992) โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทักษะภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 5 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.31 – 0.65 มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งหมด 386 ฉบับ ถึง 104 โรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ ได้รับเอกสารตอบกลับจำนวน 386 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ ในการตอบแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน 2 ตรวจสอบเมตริกซ์สหสัมพันธ์ของข้อมูล Bartlett Test of Sphericity และ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วย ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistics: χ^2) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square: χ^2/df) ดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Tucker-Lewis Index: TLI) ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square-Residual: SRMR) และ ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA)

สรุปผลการวิจัย

- องค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มี 5 องค์ประกอบหลักและ 18 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ทักษะการสื่อสาร ประกอบด้วย 1) การรับฟัง 2) การสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยี 3) ความชัดเจนในการสื่อสาร และ 4) การให้ข้อเสนอแนะ องค์ประกอบที่ 2 ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) ความคิดริเริ่ม 2) ความคิดยืดหยุ่น 3) ความคิดคล่องแคล่ว และ 4) ความคิดละเอียดลออ องค์ประกอบที่ 3 ทักษะวิสัยทัศน์ ประกอบด้วย 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) การสื่อสารวิสัยทัศน์ และ 3) การสร้างแรงบันดาลใจ องค์ประกอบที่ 4 ทักษะการสร้างทีมงาน ประกอบด้วย 1) ทักษะการมีส่วนร่วม 2) ทักษะการจัดระบบและโครงสร้างในทีม 3) ทักษะการตั้งเป้าหมาย และ 4) ทักษะการจัดการความขัดแย้ง องค์ประกอบที่ 5 ทักษะการแก้ปัญหา ประกอบด้วย 1) การคิดเชิงวิเคราะห์ 2) การร่วมมือกัน และ 3) การตัดสินใจ
- ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะการสื่อสาร รองลงมา คือ ทักษะการสร้างทีมงาน ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะวิสัยทัศน์ และทักษะการแก้ปัญหา ตามลำดับ
- ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า

3.1 การตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบเพื่อนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า

องค์ประกอบย่อยของทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 18 ตัว มีความเหมาะสมสำหรับนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ โดยความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบย่อยทั้ง 18 ตัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.44 – 4.66 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันมาก มีลักษณะการแจกแจงข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบย่อยจากความเบ้ (Skewness) มีค่าระหว่าง -0.95 ถึง 0.06 และความโด่ง (Kurtosis) มีค่าระหว่าง -1.71 ถึง 0.17 จะพบว่าค่าความเบ้มีค่าระหว่าง -1 ถึง 1 และค่าความโด่งมีค่าน้อยกว่า 7.00 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบย่อยที่เป็นตัวแปร มีลักษณะของการแจกแจงเข้าใกล้โค้งปกติ มีผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของโมเดลทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าองค์ประกอบย่อยทั้ง 18 ตัว มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.103 ถึง 0.817 มีค่าดัชนี KMO (Kaiser–Meyer–Olkin Measure of Sampling Adequacy) เท่ากับ 0.866 ซึ่งมากกว่า 0.50 แสดงว่าองค์ประกอบย่อยมีความสัมพันธ์กันดีสำหรับการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบและการทดสอบสมมติฐานว่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมตริกซ์เอกลักษณ์หรือไม่ พบว่า ค่า Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 5302.733 และมีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า .05 นั้นแสดงว่า เมตริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเมตริกซ์เอกลักษณ์

3.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของการวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า

3.2.1 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 5 องค์ประกอบหลัก 18 องค์ประกอบย่อย มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยมีค่าเป็นบวกทุกค่า โดยมีค่าตั้งแต่ 0.37 – 0.95 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ทักษะการสื่อสาร องค์ประกอบย่อยที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบมากที่สุด คือ ความชัดเจนในการสื่อสาร รองลงมา คือ การให้ข้อเสนอแนะ และองค์ประกอบย่อยที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบน้อยที่สุด คือ การสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยี องค์ประกอบที่ 2 ทักษะความคิดสร้างสรรค์ องค์ประกอบย่อยที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบมากที่สุด คือ ความคิดละเอียดลออ รองลงมา คือ ความคิดคล่องแคล่วและองค์ประกอบย่อยที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ความคิดริเริ่ม องค์ประกอบที่ 3 ทักษะวิสัยทัศน์ องค์ประกอบย่อยที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบมากที่สุด คือ การสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมา คือ การสื่อสารวิสัยทัศน์ และองค์ประกอบย่อยที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบน้อยที่สุด คือ การสร้างวิสัยทัศน์ องค์ประกอบที่ 4 ทักษะการสร้างทีมงาน องค์ประกอบย่อยที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบมากที่สุด คือ ทักษะการจัดระบบและโครงสร้างในทีม รองลงมา คือ ทักษะการมีส่วนร่วม และองค์ประกอบย่อยที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบน้อยที่สุด คือ ทักษะการบริหารความขัดแย้ง องค์ประกอบที่ 5 ทักษะการแก้ปัญหา องค์ประกอบย่อยที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบมากที่สุด คือ การตัดสินใจ รองลงมา คือ การคิดเชิงวิเคราะห์และองค์ประกอบย่อยที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบน้อยที่สุด คือ การร่วมมือกัน

3.2.2 โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาได้จากค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 31.453 ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.015 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 31 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p-value) เท่ากับ 0.444 นั้นแสดงว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบของ Tucker–Lewis (TLI) เท่ากับ 1.000 มีดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.000 มีค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ 0.006 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.009 โดยทั้ง 5 องค์ประกอบหลักมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าตั้งแต่ 0.45 – 1.06 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า เรียงลำดับจากค่าน้ำหนักขององค์ประกอบจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะการสร้างทีมงาน ทักษะวิสัยทัศน์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร และความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาในการอภิปรายผลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) การทดสอบโมเดลทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่ได้พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ซึ่งในแต่ละส่วนมีประเด็นสำคัญ ที่จะนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยทักษะการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ทักษะการสร้างทีมงาน ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะวิสัยทัศน์ และทักษะการแก้ปัญหา ตามลำดับ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า ผู้บริหารมีทักษะการสื่อสารที่ดี มีความชำนาญในการสื่อสารจนเกิดความเข้าใจกันได้อย่างถูกต้อง สร้างความไว้วางใจ ความสามัคคีและบรรยากาศในการทำงานที่ดี สร้างการมีส่วนร่วมให้ทุกคนในทีมร่วมกัน ตั้งเป้าหมายและปฏิบัติงานร่วมกัน สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ เป็นแบบอย่างและกระตุ้นให้บุคลากรได้คิดริเริ่ม เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีการกำหนดพันธกิจด้านการพัฒนาผู้บริหารให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่ง มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชาญวิทย์ หาญรินทร์ (2563, หน้า 9 – 11) ที่กล่าวไว้ว่า ทักษะภาวะผู้นำ (Leadership Skills) เป็นกระบวนการใช้ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และการบริหารงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ทักษะการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพสูง ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสารที่ดี ทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ ทักษะการตัดสินใจ เป็นต้น ซึ่งทักษะเหล่านี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารงาน บริหารตนเอง และบริหารบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในช่วงการเปลี่ยนแปลงของโลก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัดศร จันทร์งาม (2563, หน้า 247 – 248) ที่ได้ศึกษา ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ทักษะการสื่อสาร รองลงมาคือทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะวิสัยทัศน์ และทักษะความร่วมมือ Regind K. Kdume-Mwinzi (2016, p. 85) ที่ได้ศึกษา ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 พบว่า ทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นต้องมี ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การมุ่งใจครู บุคลากรและนักเรียน การประสานงานกับชุมชน การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความสามารถในการนำสิ่งที่ตัดสินใจไปปฏิบัติ ความเป็นประชาธิปไตย การสร้างเครือข่าย การติดต่อสื่อสาร

2. โมเดลการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยันทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่พัฒนาขึ้นกับมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ นำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 องค์ประกอบย่อยที่มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุด ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ กับ การจัดระบบและโครงสร้างในทีม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.817 ทั้งนี้เนื่องจาก การสร้างทีมงานให้มีศักยภาพเพื่อการทำงานระบบทีมที่มีประสิทธิภาพ และวิสัยทัศน์ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ จะทำให้เกิดสร้างความเชื่อมั่นว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้โดยให้กำลังใจและเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการกระตุ้น จูงใจให้เกิดการทำงานเป็นทีมและมีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ กุลจิรา รักษนคร และสุภัทรศักดิ์ คำสามารถ (2563, หน้า 281)

ที่ได้กล่าวถึง การสร้างแรงบันดาลใจให้เห็นคุณค่างาน เห็นความท้าทาย สร้างความเชื่อมั่นว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้โดยการให้กำลังใจและเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการกระตุ้นจิตใจให้เกิดการทำงานเป็นทีมและมีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Kabyemera (2014, อ้างถึงใน พรทิพย์ มงคลเสถียร, 2563, หน้า 121 – 122) ที่ได้กล่าวถึง ผู้นำที่มีทักษะวิสัยทัศน์มีความสามารถในการกำหนดภาพที่คาดหวัง และกระตุ้น โน้มน้าว จูงใจให้บุคลากรปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ขององค์การโดยการสนับสนุนการทำงานเป็นทีม การอบรมพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมสนับสนุนให้สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศขององค์การให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรไปสู่เป้าหมายขององค์การ โดยการทำงานเป็นทีมนั้นต้องอาศัย การจัดระบบและโครงสร้างในทีม ซึ่งการจัดระบบการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จนั้น ทำให้ประหยัดทรัพยากรขององค์การ สามารถจัดโครงสร้างการทำงานภายในทีมให้เกิดความเหมาะสมในการะงานและเป้าหมายงานที่ได้รับในแต่ละงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรสุตา ประเสริฐนุ (2564, หน้า 61) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 พบว่าการสร้างทีมงานเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนาศักยภาพขององค์การและประสิทธิภาพการทำงานของสมาชิกในสถานศึกษาการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ เป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้กับทีมงาน

2.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ด้วยการตรวจสอบองค์ประกอบหลักจำนวน 5 องค์ประกอบของทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2.1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) โดยใช้เกณฑ์ความความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนกลุ่มตัวอย่างกับค่าน้ำหนักองค์ประกอบ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง มากกว่า 350 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบต้องมากกว่า 0.30 (Hair et al., 1995, p. 385) จากผลการวิจัย พบว่า ทุกองค์ประกอบหลัก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงกว่า 0.30 ทุกองค์ประกอบโดยมีกลุ่มตัวอย่าง 386 คน โดยมีค่าน้ำหนักเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ทักษะการสร้างทีมงาน (1.06) ทักษะวิสัยทัศน์ (0.90) ทักษะการแก้ปัญหา (0.48) ทักษะการสื่อสาร (0.46) และทักษะความคิดสร้างสรรค์ (0.45) สอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 1) สอดคล้องกับ นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และจุดเน้น ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพ โดยในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษานั้นมุ่งเน้นทักษะภาวะผู้นำ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, 2565, หน้า 1 – 31) ซึ่งทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบและปัจจัยสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษา โดยที่ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์และวางแผนการบริหารและเลือกใช้ทักษะภาวะผู้นำมาใช้ในการบริหารการศึกษา ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในองค์การ อีกทั้งถ้าผู้บริหารมีทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ย่อมจะช่วยให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา หอยมุกข์ (2563, หน้า 85) ได้ศึกษาองค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ประกอบด้วยทักษะ 4 ด้าน คือ 1) ทักษะด้านการสื่อสาร 2) ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ 3) ทักษะด้านวิสัยทัศน์ และ 4) ทักษะด้านความร่วมมือ หากผู้บริหารมีทักษะภาวะผู้นำตามองค์ประกอบทั้ง 4 ทักษะนี้แล้วจะส่งผลดีต่อการบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Regind K. Kaume-Mwinzi (2016, p. 85) ได้ศึกษาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นต้องมี ได้แก่ การทำงาน

เป็นทีม การจูงใจครู บุคลากรและนักเรียน การประสานงานกับชุมชน การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความสามารถในการนำสิ่งที่ตัดสินใจไปปฏิบัติ ความเป็นประชาธิปไตย การสร้างเครือข่าย การติดต่อสื่อสาร

2.2.2 องค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) สูงที่สุด คือ ทักษะการสร้างทีมงาน (1.06) ทั้งนี้ผลมาจาก หากสถานศึกษามีการทำงานเป็นทีมจะส่งผลให้การบริหารงานในสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร กระจำแสง เณลิมชัย กิตติศักดิ์นาวันและนลินณัฐ ดีสวัสดิ์ (2560, หน้า 156 – 161) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารกับการสร้างทีมงาน พบว่า เมื่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อองค์กร ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนไม่ว่าจะเป็นทางด้านต้นทุนการผลิตการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานศึกษาคงจะมีการเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทั้งนี้ก็เพื่อความอยู่ยั่งยืนของสถานศึกษารวมไปถึงการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ซึ่งผู้บริหารที่จะต้องเข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงนั้นเพื่อทำการกำหนดนโยบายและแผนงานที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อให้การทำงานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นผู้บริหารในยุคปัจจุบันจึงต้องเปลี่ยนแปลงตนเองจากผู้ควบคุมมาเป็นที่ปรึกษาให้กับทีมงานเพื่อให้ทุกคนในสถานศึกษาได้แสดงศักยภาพของตนออกมาอย่างเต็มที่โดยมีผู้บริหารเป็นที่ปรึกษาและคอยผลักดันให้ทีมสามารถทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีส่วนร่วมต่างมีความพอใจในการทำงานนั้น ๆ ทั้งหมดนี้ ก็เพื่อการพัฒนาองค์กรให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของพรสุตา ประเสริฐ (2564, หน้า 61) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่าการสร้างทีมงานเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนาศักยภาพขององค์กรและประสิทธิภาพการทำงานของสมาชิกในสถานศึกษาการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพมีประโยชน์ต่อการทำงาน การบริหารและการปฏิบัติภารกิจในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Grimmer (2014, p. 32) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำด้านการสร้างทีมงานที่ประสบความสำเร็จในองค์กร พบว่า ภาวะผู้นำด้านการสร้างทีมงานในองค์กร คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ประสิทธิภาพของการทำงานเป็นทีม การบริหารจัดการทีมงานอย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดเป้าหมายในการทำงานอย่างชัดเจน การชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ทีมงานเข้าใจอย่างละเอียด การสนับสนุนด้านการเงินและทรัพยากรต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จัดโครงสร้างองค์กรที่เกื้อหนุนกับการทำงานเป็นทีม การกระจายอำนาจในการบริหารงาน สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ทั้งนี้การบริหารจัดการทีมจะอยู่ในความรับผิดชอบและการกำกับดูแลของหัวหน้าทีมเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานแก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการกำหนดการประเมินความก้าวหน้าทางวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้องค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์ เชิงยืนยันในการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา หรือใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณสมบัติผู้บริหารที่จะเป็นผู้บริหารต้นแบบของสถานศึกษาต่อไป

1.2 จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ประการหลัก ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ ทักษะการสร้างทีมงาน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยประกอบด้วยทักษะการมีส่วนร่วม ทักษะการจัดระบบและโครงสร้างในทีม ทักษะการตั้งเป้าหมาย และทักษะการบริหารจัดการความขัดแย้ง แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบทักษะการสร้างทีมงาน จะส่งผลให้

ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะภาวะผู้นำ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญหรือกำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

1.3 จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ประเภหลัก คำนำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุดคือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และประกอบไปด้วย ทักษะการคิดริเริ่ม ทักษะความคิดยืดหยุ่น ทักษะความคิดคล่องแคล่ว และทักษะความคิดละเอียดลออ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาฝึกอบรม หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการฝึกอบรม สามารถใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อสร้างทักษะภาวะผู้นำ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ให้มีทักษะที่พึงประสงค์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยโดยนำองค์ประกอบหลักของทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ไปใช้เป็นตัวแปรหลัก ตั้งต้น ในการศึกษาเพื่อตรวจสอบว่าองค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อการเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ มีองค์ประกอบใดบ้าง

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาทักษะการสร้างทีมงาน และทักษะวิสัยทัศน์ มีค่านำหนักองค์ประกอบสูง หากมีการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในประเด็นขององค์ประกอบดังกล่าว จะส่งผลให้การการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ และทำให้การจัดการศึกษาในสถานศึกษามีคุณภาพมากขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาอื่น ๆ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้บริหารสังกัดสำนักงานการอาชีวศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสังกัดอื่น ๆ เพื่อให้ได้องค์ประกอบทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างหลากหลายที่เหมาะสมกับบริบทขององค์กรนั้น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร กระจำแสง, เอลิมชัย กิตติศักดิ์นาวัน, และนลินณัฐ ดีสวัสดิ์. (2560). บทบาทของผู้บริหารกับการสร้างทีมงานในการพัฒนาองค์กร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 11(26), 156 – 161.
- ชาญวิทย์ หาญรินทร์. (2563). ทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 1(2), 9 – 14.
- ทัตศร จันทรงาม. (2563). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. *วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาสารคาม:มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*.
- นิตยา หอยมุกข์. (2563). กลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(1), 83 – 97.
- พรทิพย์ มงคลเสถียร. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. *วารสารบัณฑิตวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์*, 11(1), 121 – 134.
- พรสุตา ประเสริฐนุ. (2564). การพัฒนาแนวทางการสร้างทีมงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. *วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.

- พัลลภ อุ่นภาส. (2565). ทักษะความเป็นผู้นำแห่งอนาคต. *Journal of Modern Learning Development*, 7(2), 455 – 466.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 – 2570. สกลนคร: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยและพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษา ที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบรุ่นที่ 2. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สิริกรัย ไตรภพพนพัฒน์. (2561). การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะด้านทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. สมุทรปราการ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อรสา มาสิงห์. (2560). การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ค.ด. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- Grimmer, J. L. (2014). *Leadership and Team Building Factors that Contribute to the Success of Archives and Records. (Doctoral Dissertation of Philosophy in Education)*, Western Washington University.
- Kabyemera. (2014). *Leadership Skills for the 21st Century: A Guide for Top Managers*. Retrieved February 28, 2023, from <http://www.bookdepository.com/Leadership-Skillsfor-21st-Century-Justas-Kabyemera/9781909757127>.
- Regind K. Kaume. (2016). Administrative and Leadership Skills Innovation in The 21st Century School Sub-Sector Perspective in Kenya South Easter. *Research in Pedagogy*, 6(2), 85 – 94.